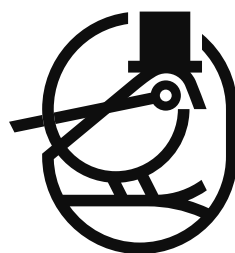
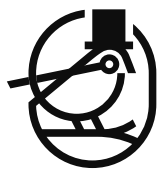


rośliny Gminy Mosina

# KOLORO WANKA



**MOSINA**  
naturalnie piękne miejsce



**MOSINA**  
naturalnie piękne miejsce

## GMINA MOSINA

naturalnie piękne miejsce

Na południe od Poznania znajduje się wyjątkowy obszar. Gmina Mosina, położona pomiędzy Wielkopolskim Parkiem Narodowym a Rogalińskim Parkiem Krajobrazowym, to miejsce, w którym natura wciąż odgrywa główną rolę. Ten naturalny układ przestrzenny, niemal jakby zaprojektowany przez samą przyrodę, tworzy warunki sprzyjające dzikim zwierzętom, ptakom i roślinom.

Tereny te są domem dla wielu gatunków – niektóre dobrze znane z innych regionów Europy, inne znacznie rzadsze, charakterystyczne dla określonych typów siedlisk. Lasy, mokradła, łąki i cieki wodne tworzą tu złożony i zrównoważony ekosystem.

To miejsce, gdzie można usłyszeć głosy ptaków o świcie, zobaczyć tropy zwierząt na wilgotnej ścieżce i dostrzec cykl życia toczący się w harmonii z otoczeniem. Gmina Mosina przypomina nam, jak bardzo jesteśmy częścią świata przyrody – i jak wiele możemy się od niej nauczyć, jeśli tylko zatrzymamy się na chwilę i uważnie popatrzymy.

Opiekę nad lasami w gminie sprawują dwa nadleśnictwa – Babki i Konstantynowo. Ich rola nie ogranicza się tylko do prowadzenia gospodarki leśnej. To również działania na rzecz ochrony przyrody, edukacji oraz wspierania różnorodności biologicznej. Dzięki nim dzika przyroda może tu funkcjonować w sposób bliski naturalnemu.

## ŚWIAT ROŚLIN

W świecie roślin Gminy Mosina każdy fragment ma swoją historię. W lasach rosną dęby, graby, lipy, klony i sosny, a pod ich koronami rozwija się runo. Wiosną pojawiają się zawilce gajowe i przylaszczki, później kwitną konwalie oraz lilie złotogłów. Niektóre gatunki są pospolite, inne spotyka się rzadko, więc wymagają troski i ochrony. Na łąkach uwagę przyciągają mietczyki dachówkowate, kosańce syberyjskie i staroduby łąkowe. Te ostatnie należą do roślin zagrożonych w Europie. Ich przetrwanie zależy od zachowania wilgotnych łąk i opieki nad terenem, ponieważ bez koszenia szybko zarosłyby krzewami i drzewami. Każdy z tych gatunków potrzebuje dobrych warunków do życia.

Nad jeziorami i w starorzeczach rośliny tworzą inny wodny świat. Na powierzchni wody unoszą się liście grzybieni białych i grążeli żółtych, a pod nią rosną rogatki, rdestnice i ramienice. Osoka aloesowata przypomina rozetę kolczastych liści, choć wcale nie należy do aloesów. Wśród trzcin żyją liczne małe organizmy wodne. Są tu też prawdziwi roślinni łowcy. Rosiczka okrągłolistna chwytą drobne owady lepкими liśćmi, a pływaczce wykorzystują podwodne pęcherzyki działające jak małe pułapki.

Dzięki temu zdobywają składniki odżywcze w miejscach, gdzie gleba lub woda zawierają ich niewiele. To jeden z najciekawszych sposobów życia roślin w przyrodzie.

W Rogalińskim Parku Krajobrazowym występuje 730 gatunków roślin naczyniowych. Wśród najcenniejszych są między innymi fiołek mokradłowy, goryczka wąskolistna, goździk siny, groszek błotny, kruszczyk błotny i selernica żółkowana. Pokazują, jak różne warunki daje roślinom dolina Warty. I to właśnie one nadają temu miejscu jego zmienny rytm przez rok. Nie wszystkie rośliny są jednak mile widziane. Gatunki obce, takie jak czeremcha późna, nawłóć kanadyjska czy niecierpek gruczołowaty, mogą wypierać rodzime gatunki. Dlatego świat roślin warto nie tylko podziwiać, lecz także poznawać i chronić uważnie.



## WIELKOPOLSKI PARK NARODOWY

królestwo form polodowcowych i różnorodnego świata roślin

To tutaj lądolód ukształtował pagórki, jeziora, rynny i wąwozy. Różnice w ukształtowaniu terenu, wilgotności i rodzaju gleby sprawiły, że rozwinęły się tu grądy, dąbrowy, bory, łągi oraz torfowiska. W ich cieniu rosną miodunki, gajowce, lilie złotogłów i kruszczyki szerokolistne. Wartościowe w Parku są też ekosystemy łąkowe (łąki), na których występują rzadkie gatunki roślin naczyniowych – mietczyk dachówkowaty, kruszczyk błotny, kukułka szerokolistna.

Jednym z najcenniejszych miejsc jest Grabina im. prof. Adama Wodiczki – fragment naturalnego lasu dębowo-grabowego. Rosną tu stare graby i dęby bezszypułkowe, a także rzadki jarząb brekinia, nazywany brzękiem. Wiosną, zanim korony drzew pokryją się liśćmi, światło dociera do dna lasu i pozwala zakwitnąć roślinom runa, w tym geofitom wiosennym.

Inny świat tworzą mokradła. W Sarnich Dołach występują torfowce, turzyce i wełnianka pochwowata. Nad zarastającymi jeziorami można natomiast obserwować sukcesję – powolny proces, w którym zbiornik wodny stopniowo zmienia się w podmokły teren porośnięty roślinnością.

Każda pora roku pokazuje park inaczej: wiosną kwitnie runo, latem rozwijają się rośliny wodne i łąkowe, jesienią dojrzewają owoce, a zimą łatwiej zauważyć kształty pni, gałęzi i pąków.

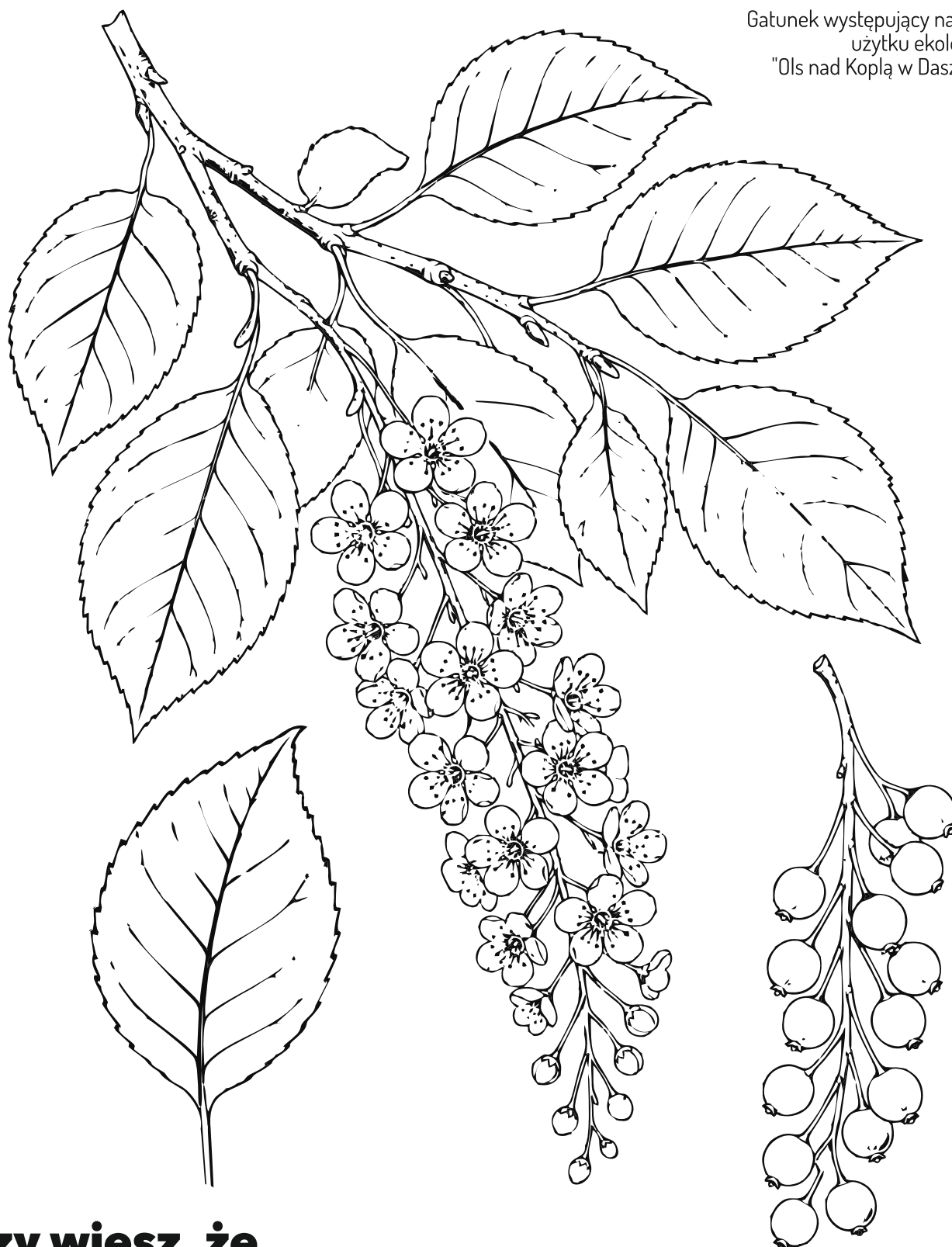
Nie wszystkie gatunki są jednak częścią rodzimej flory. Dąb czerwony, czeremcha amerykańska i robinia akacjowa mogą wypierać miejscowe rośliny, dlatego park prowadzi działania służące przywracaniu naturalnego składu lasów.



# CZEREMCHA ZWYCZAJNA

(*Padus avium*)

Gatunek występujący na obszarze  
użytku ekologicznego  
"Ols nad Kopłą w Daszewicach".

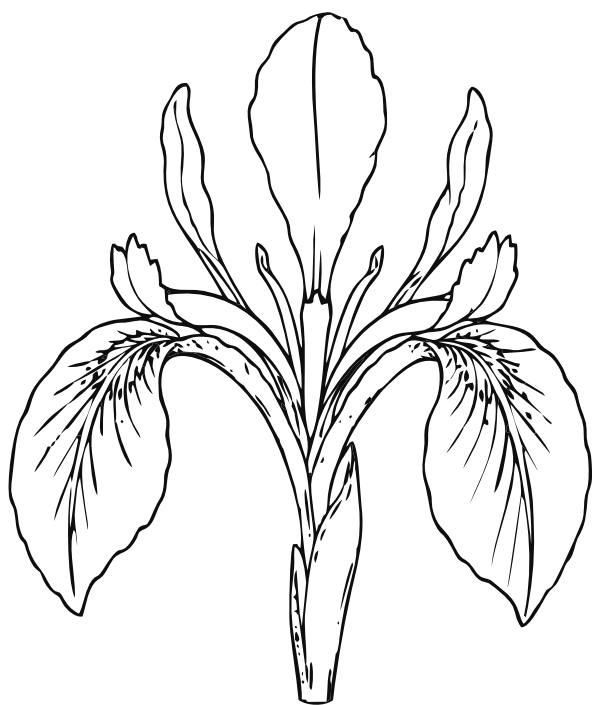
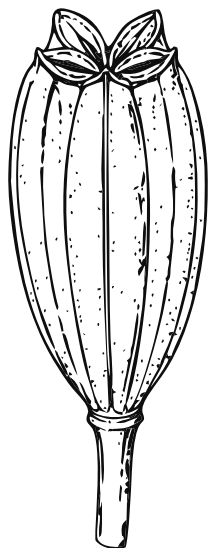


## Czy wiesz, że...

Czeremcha pospolita najczęściej rośnie w wilgotnych lasach, zaroślach oraz nad brzegami rzek i strumieni. Wiosną jej białe, intensywnie pachnące kwiaty tworzą długie, zwisające grona i przyciągają liczne owady zapylające. Liście, kora i pestki zawierają związki nadające roślinie charakterystyczny, migdałowy zapach. Czarne, błyszczące owoce są cierpkie, ale stanowią ważny pokarm dla ptaków, które rozsiewają nasiona na duże odległości. Czeremcha dobrze znosi okresowe zalewanie, dlatego często rośnie na terenach nadrzecznych.

# KOSACIEC ŻÓŁTY

(*Iris pseudacorus*)



## Czy wiesz, że...

Kosaciec żółty rośnie na brzegach rzek, stawów, starorzeczy oraz na podmokłych łąkach i jeziorach, gdzie często występuje w strefie szuwarowej. Jego wysokie pędy zakończone intensywnie żółtymi kwiatami są dobrze widoczne wśród trzciny i roślinności nadwodnej. Nasiona kosaćca mają komórki wypełnione powietrzem, dzięki czemu unoszą się na wodzie i mogą być przenoszone na znaczne odległości. Grube kłącza stabilizują podłoże i ograniczają wymywanie brzegów. Żółte plamki i ciemniejsze linie na kwiatach wskazują owadom drogę do nektaru i pyłku.

# JARZĄB BREKINIA

(*Sorbus torminalis*)

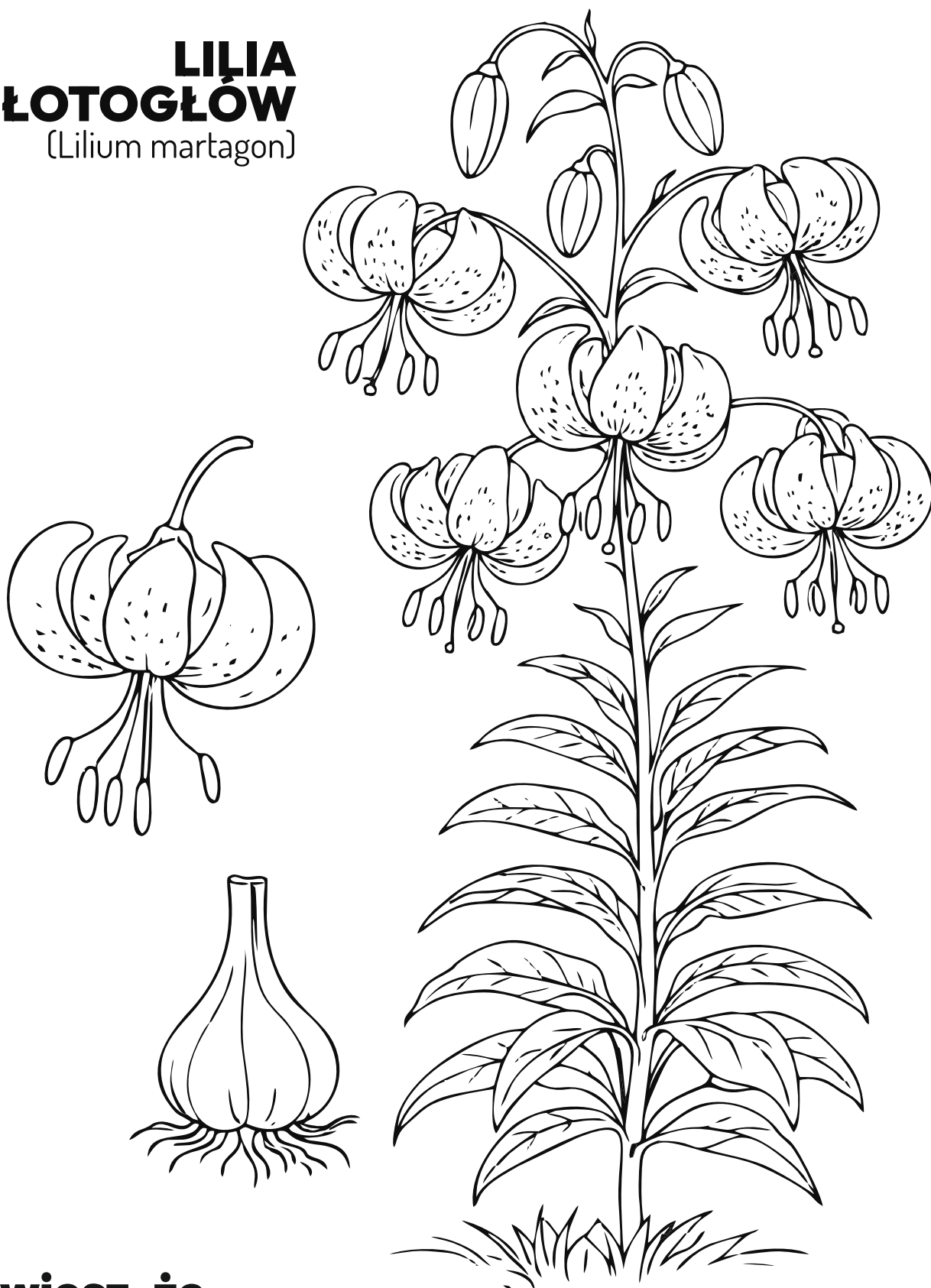


## Czy wiesz, że...

Drewno brekinii jest tak twarde i gęste, że uderzane o siebie wydaje metaliczny dźwięk, stąd ludowa nazwa „brzek”. Dojrzałe i przemrożone owoce mają zaskakujący smak czekolady oraz daktyli. Łacińska nazwa gatunkowa nawiązuje do kolki, ponieważ dawniej owoce były cenionym lekiem na dolegliwości żołądkowe. To drzewo wyjątkowo cierpliwe – na pierwsze owoce trzeba czekać aż 15 lat! W Polsce ten rzadki relikw podlega ścisłej ochronie, a jego największe skupiska stanowią cenny skarb przyrodniczy wielkopolskich lasów.

# LIŁIA ZŁOTOGLÓW

(*Lilium martagon*)



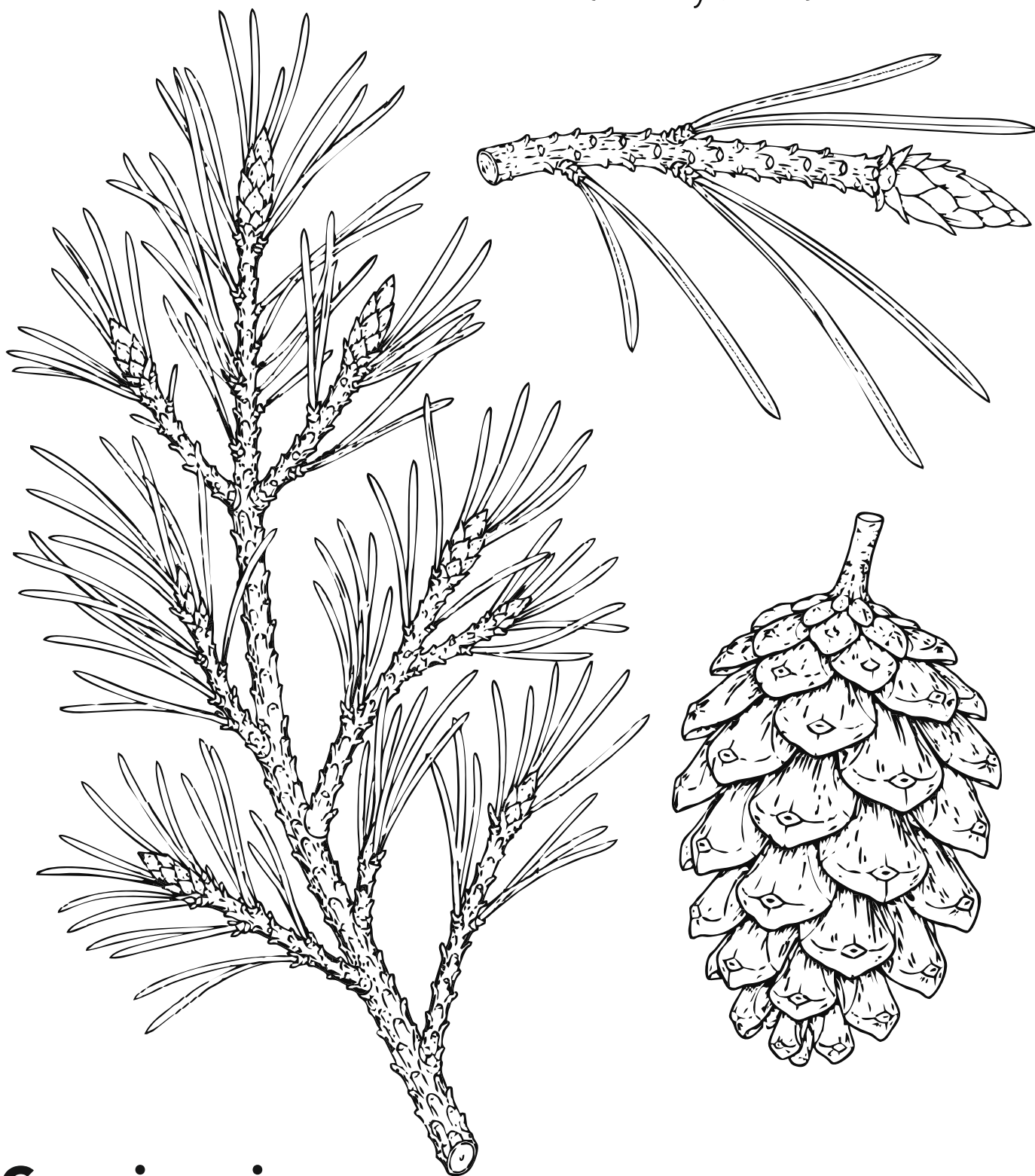
## Czy wiesz, że...

W Wielkopolsce lilia złotogłów występuje rzadko i najchętniej zasiedla żyzne i świetliste dąbrowy oraz grądy. Jej cebula ma intensywnie żółty kolor, co według dawnych wierzeń i legend miało wskazywać na ukryte w ziemi skarby. Kwiaty o charakterystycznych płatkach zwiniętych w „turban” są przystosowane do zapylania przez nocne motyle, które wabią silnym zapachem. Roślina ta podlega w Polsce ścisłej ochronie. Choć zachwyca urodą, lilia złotogłów jest bardzo wrażliwa na zrywanie – uszkodzenie pędu często prowadzi do obumarcia całej, wieloletniej rośliny.



# SOSNA POSPOLITA

(*Pinus sylvestris*)



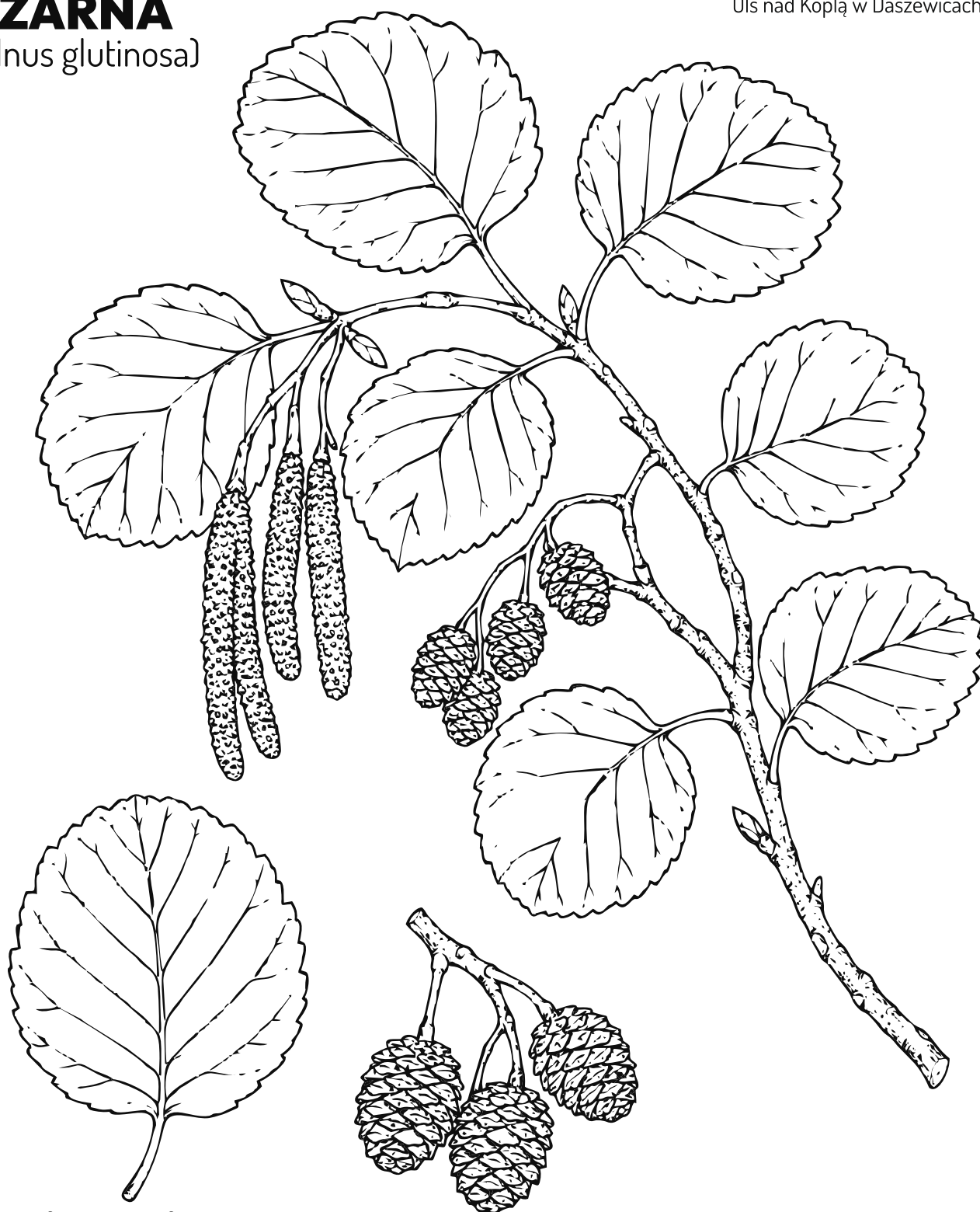
## Czy wiesz, że...

Sosna pospolita jest jednym z najczęściej spotykanych drzew w Wielkopolsce i dobrze radzi sobie nawet na suchych, piaszczystych glebach. Nie jest gatunkiem siedliskowym w Wielkopolsce, została sztucznie nasadzona. Jej igły wyrastają parami, a szyszki dojrzewają dopiero w drugim roku po zapyleniu. Drzewo wytwarza żywicę, która chroni uszkodzone tkanki przed grzybami i owadami. Nasiona sosny mają cienkie skrzydełka, dzięki którym mogą być przenoszone przez wiatr na znaczne odległości. Stare sosny są ważnym schronieniem dla ptaków, owadów i drobnych ssaków, a ich korzenie pomagają stabilizować luźne podłoże.

# OLSZA CZARNA

(*Alnus glutinosa*)

Gatunek występujący na obszarze  
użytku ekologicznego  
"Ols nad Kopłą w Daszewicach".



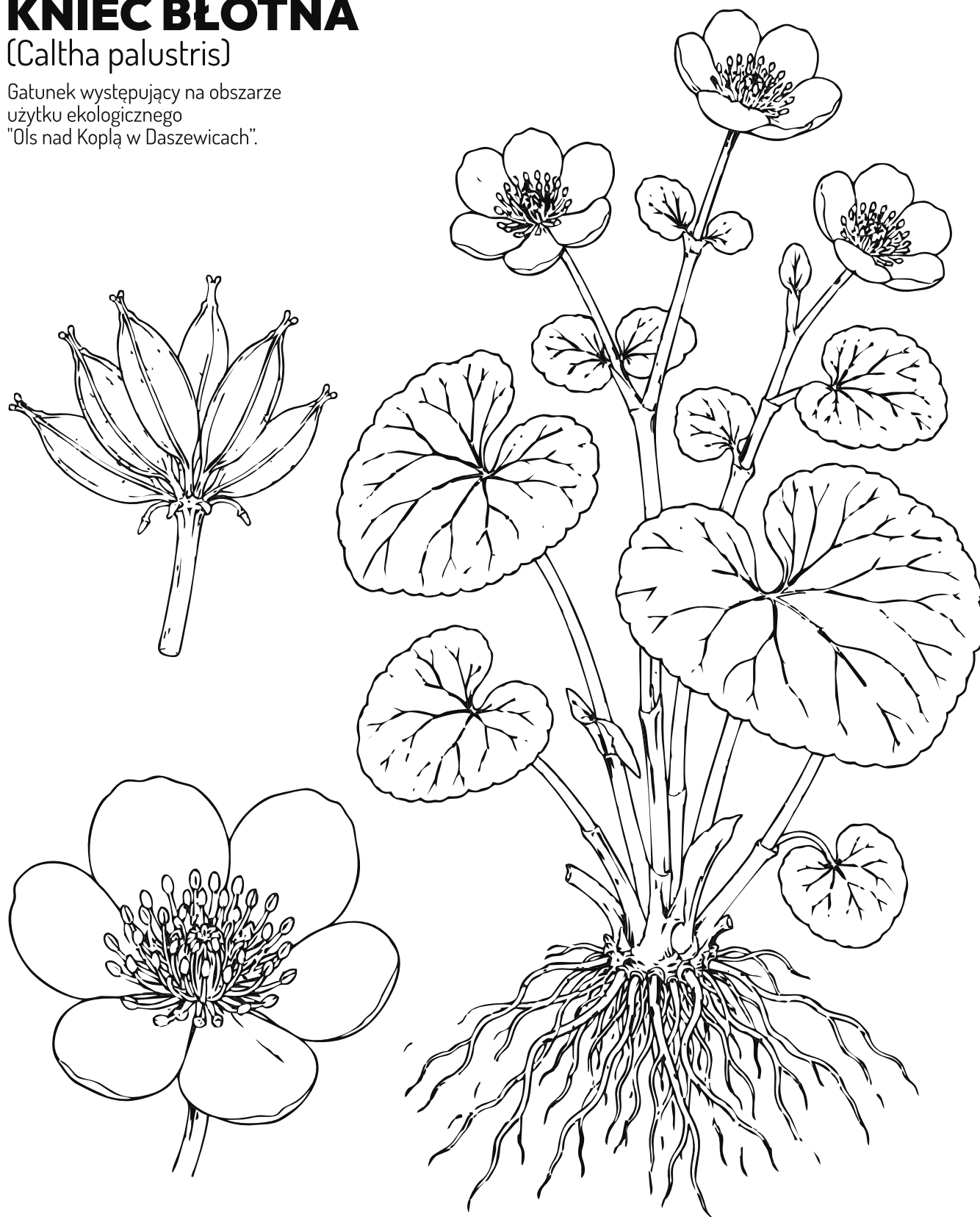
## Czy wiesz, że...

Olsza czarna najlepiej czuje się nad brzegami rzek, jezior, na podmokłych terenach oraz w lasach olsowych i łęgowych, gdzie inne drzewa często nie radzą sobie z nadmiarem wody. Jej młode liście i pąki są lepkie, czemu zawdzięcza łacińską nazwę *glutinosa*, oznaczającą „kleista”. Na korzeniach olszy żyją mikroorganizmy, które wiążą azot z powietrza i wzbogacają nim podłoże. Jej niewielkie, zdrewniałe owocostany przypominające szyszki – pozostają na gałęziach także zimą, a uwalniane z nich nasiona mogą unosić się na wodzie. Drewno olszy szybko niszczeje na powietrzu, lecz zanurzone w wodzie staje się wyjątkowo trwałe.

# KNIEĆ BŁOTNA

(*Caltha palustris*)

Gatunek występujący na obszarze  
użytku ekologicznego  
"Ols nad Koplą w Daszewicach".

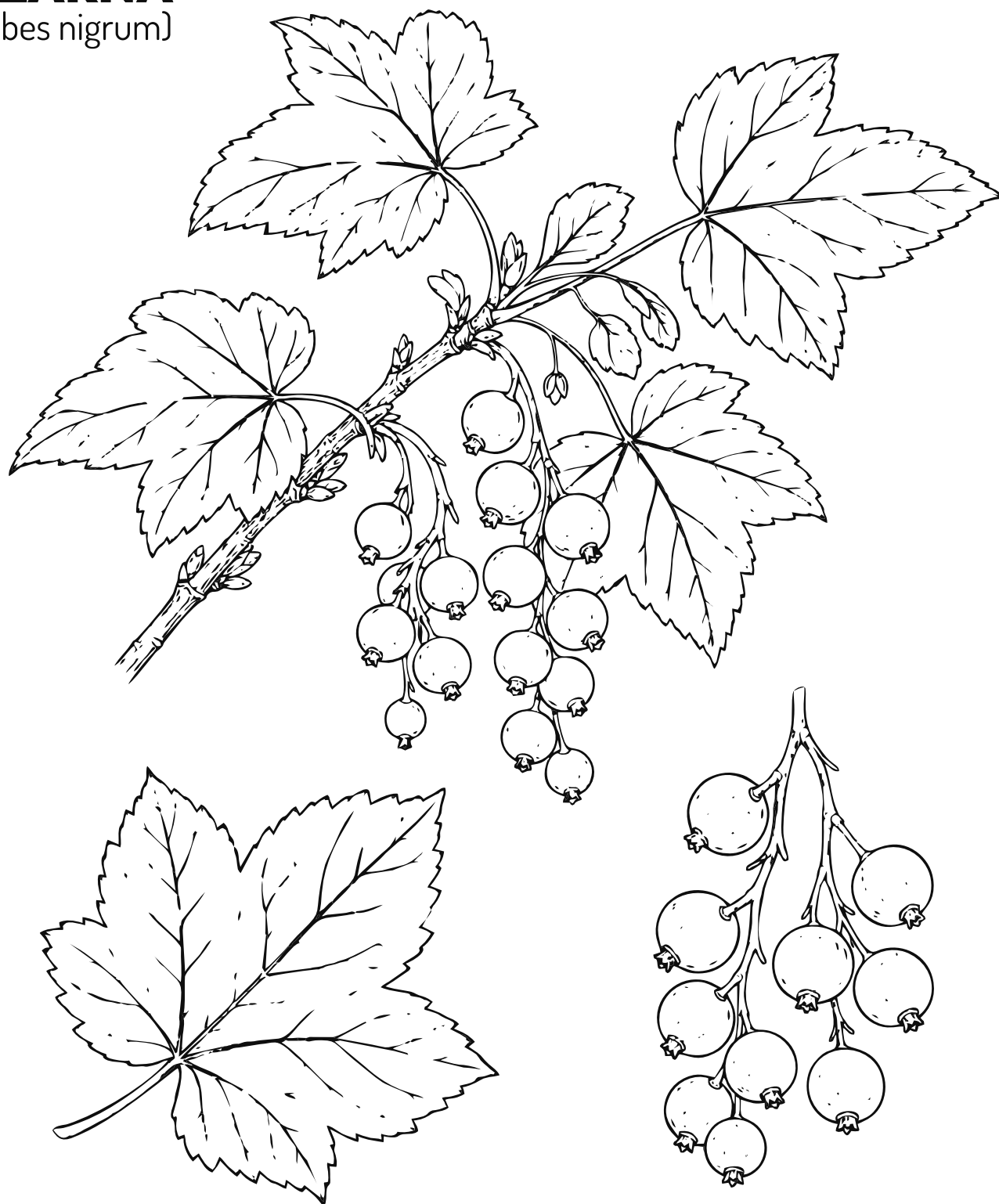


## Czy wiesz, że...

Knieć błotna, nazywana potocznie kaczeńcem, rośnie na wilgotnych łąkach, mokradłach oraz nad brzegami rzek i zbiorników wodnych. Jej intensywnie żółte, błyszczące kwiaty pojawiają się już wczesną wiosną i stanowią źródło pokarmu dla pierwszych owadów zapylających. Ciekawostką jest, że barwne „płatki” są w rzeczywistości działkami okwiatu – kwiaty knieci nie mają typowej korony. Roślina dobrze znosi okresowe zalewanie, ale nie należy jej zrywać ani próbować: zawiera substancje drażniące, które mogą powodować podrażnienia skóry i zatrucia.

# PORZECZKA CZARNA

(*Ribes nigrum*)

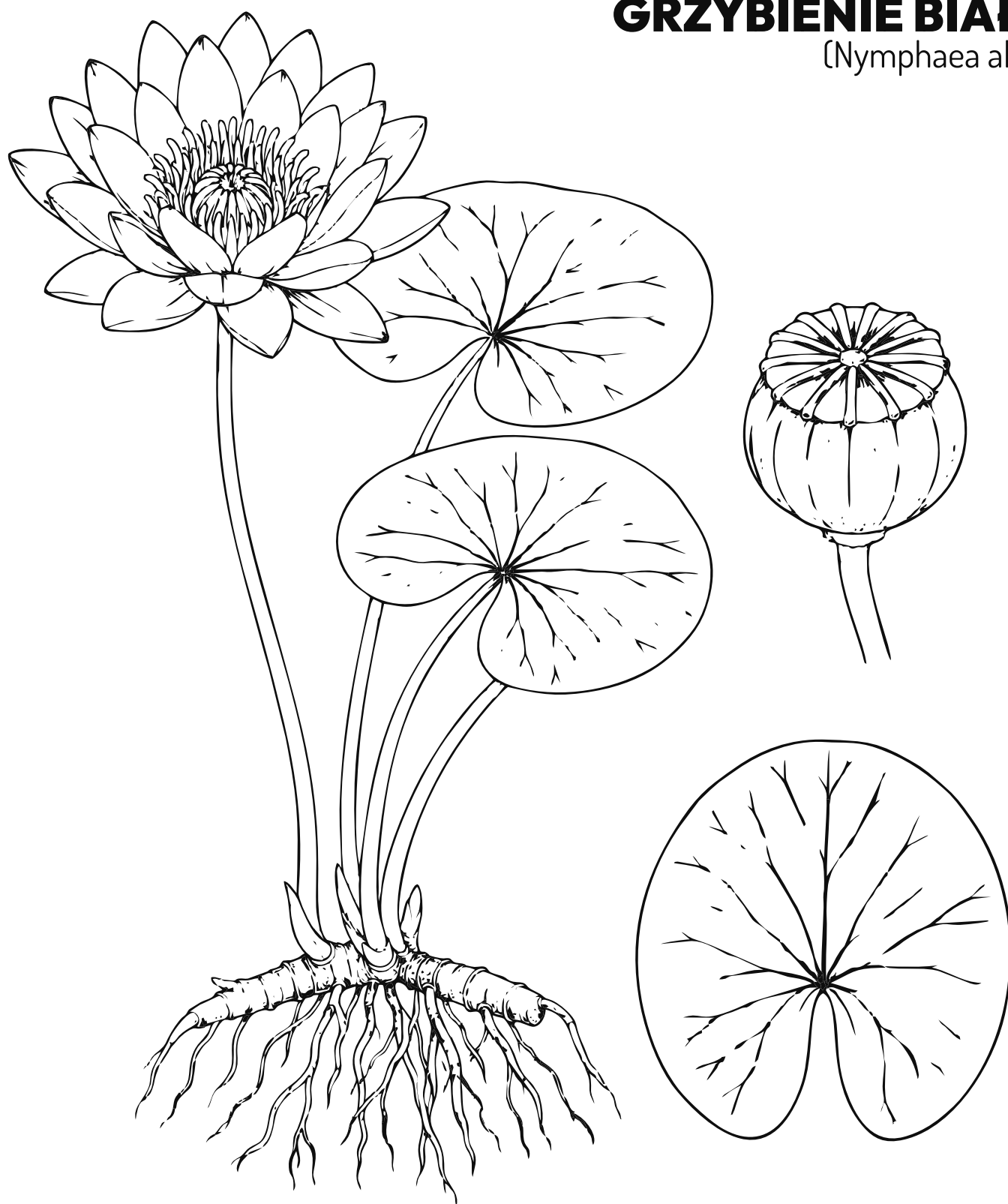


## Czy wiesz, że...

Porzeczka czarna rośnie dziko w wilgotnych lasach, zaroślach oraz nad brzegami cieków wodnych. Jej liście, pędy i owoce mają intensywny, charakterystyczny zapach, który powstaje dzięki obecności gruczołów wydzielających olejki eteryczne. Wiosną niepozorne, zielonoczerwone kwiaty zebrane w zwisające grona są odwiedzane przez pszczoły i trzmiele. Ciekawostką jest, że owoce porzeczki czarnej zawierają dużo witaminy C, a ich ciemna barwa pochodzi od antocyjanów. Krzew stanowi również źródło pokarmu i schronienie dla wielu gatunków ptaków oraz drobnych zwierząt.

# GRZYBIENIE BIAŁE

(*Nymphaea alba*)



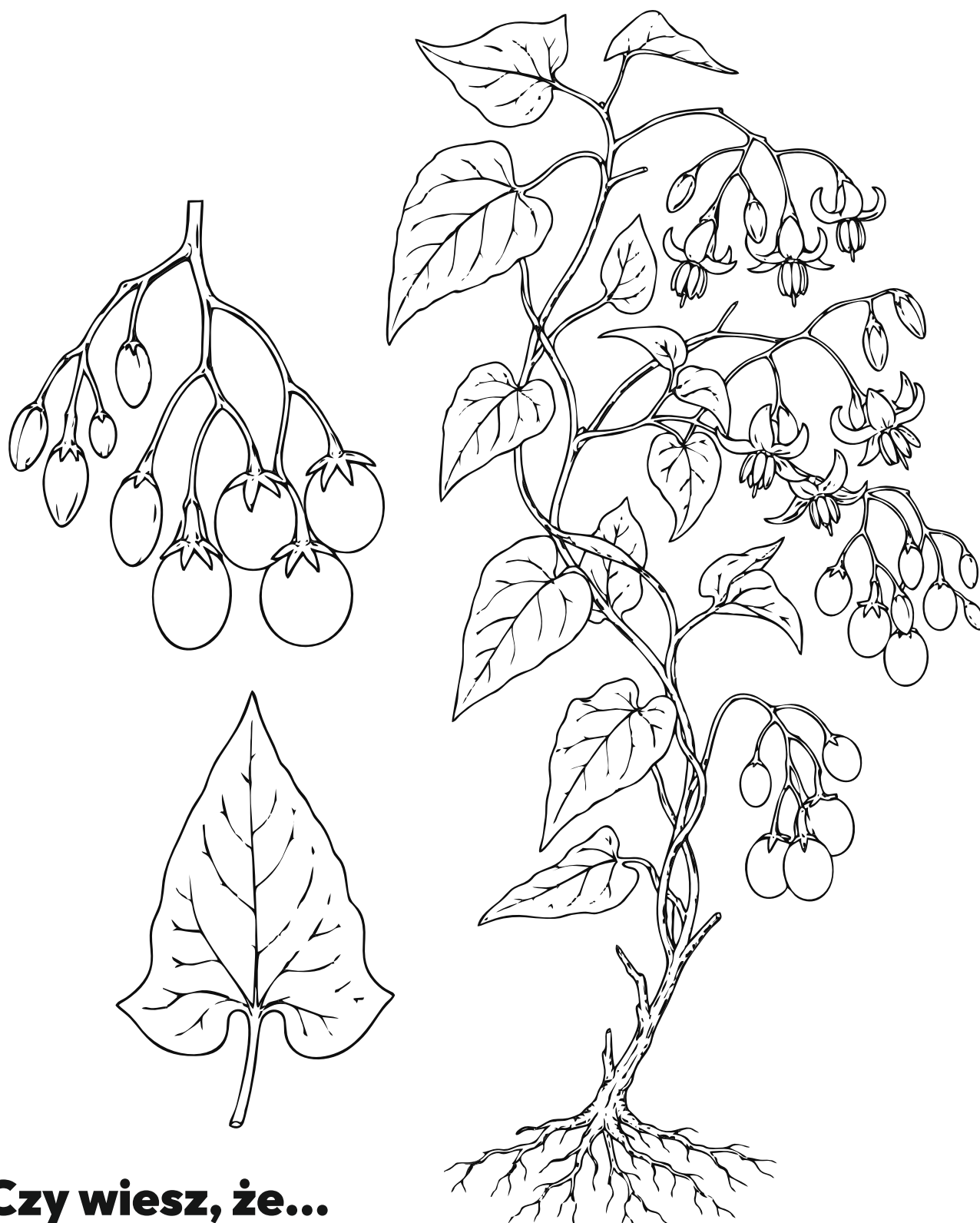
## Czy wiesz, że...

Grzybienie białe, nazywane także nenufarami, rosną w wodach stojących, jeziorach, starorzeczach, zakorzeniając się kłączem w mulistym dnie. Utrzymują się na powierzchni dzięki komorom powietrznym (aerenchyma) w liściach i ogonku liściowym, a także dzięki śluzowi, którym pokryte są liście i ogonki. Białe kwiaty otwierają się zwykle w ciągu dnia, a wieczorem zamykają. Po przekwitnięciu szypułka zwija się i wciąga rozwijający się owoc pod wodę. Liście grzybienia zapewniają cień i schronienie rybom oraz bezkręgowcom wodnym. W Polsce gatunek ten podlega ochronie częściowej.



# PSIANKA SŁODKOGÓRZ

(*Solanum dulcamara*)

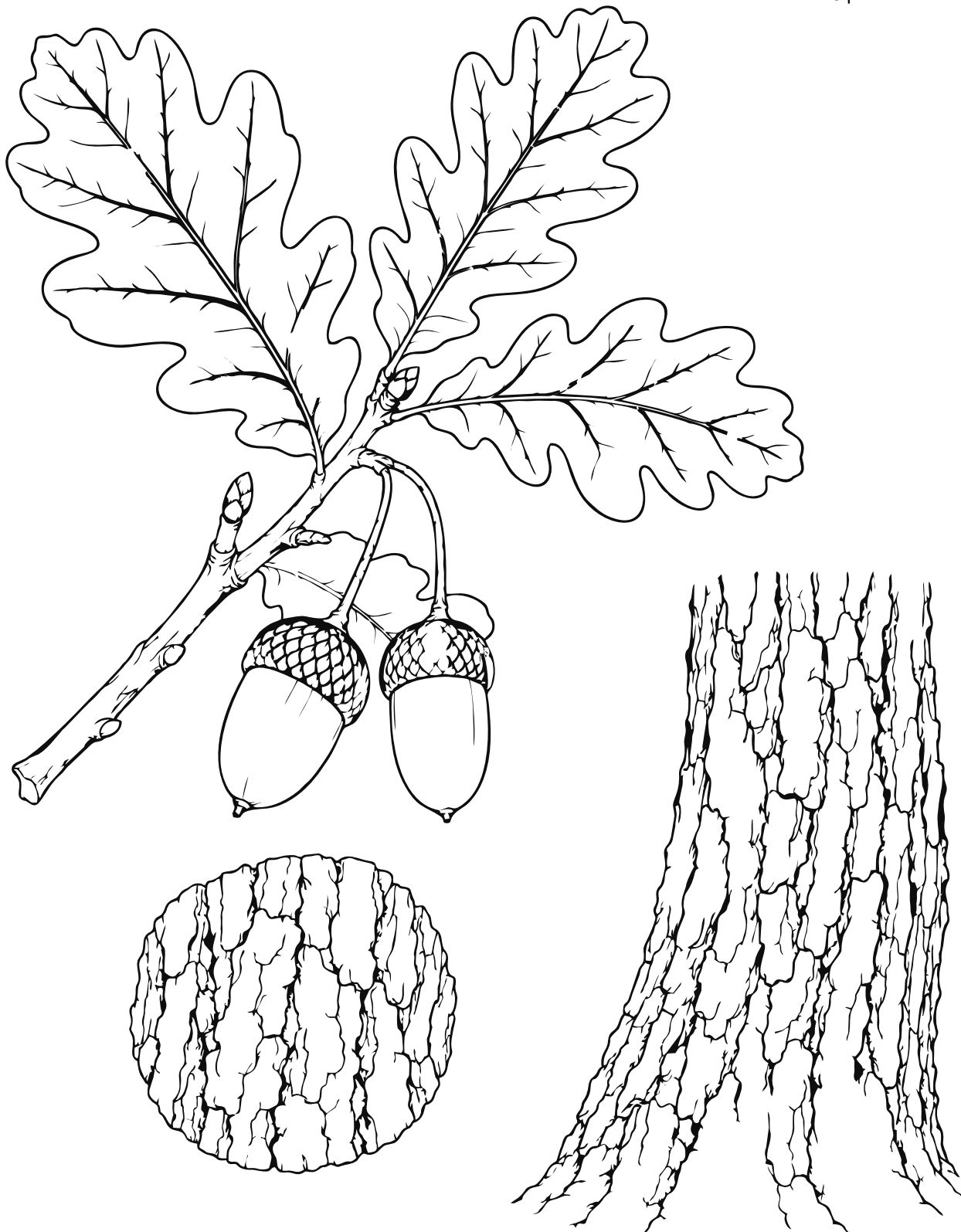


## Czy wiesz, że...

Psianka słodkogórz rośnie najczęściej w wilgotnych zaroślach, lasach łęgowych oraz nad brzegami rzek i zbiorników wodnych. Jej wiotkie pędy wspinają się po innych roślinach, a fioletowe kwiaty z żółtym środkiem przypominają kwiaty ziemniaka, z którym jest blisko spokrewniona (należą do tego samego rodzaju - psianka). Ciekawostką jest pochodzenie nazwy gatunku – przegryziona łydga ma najpierw gorzki, a później słodkawy smak. Jesienią roślinę zdobią czerwone, błyszczące owoce chętnie zjadane przez ptaki. Dla ludzi są one jednak trujące i nie należy ich spożywać.

# DĄB SZYPUŁKOWY

(*Quercus robur*)

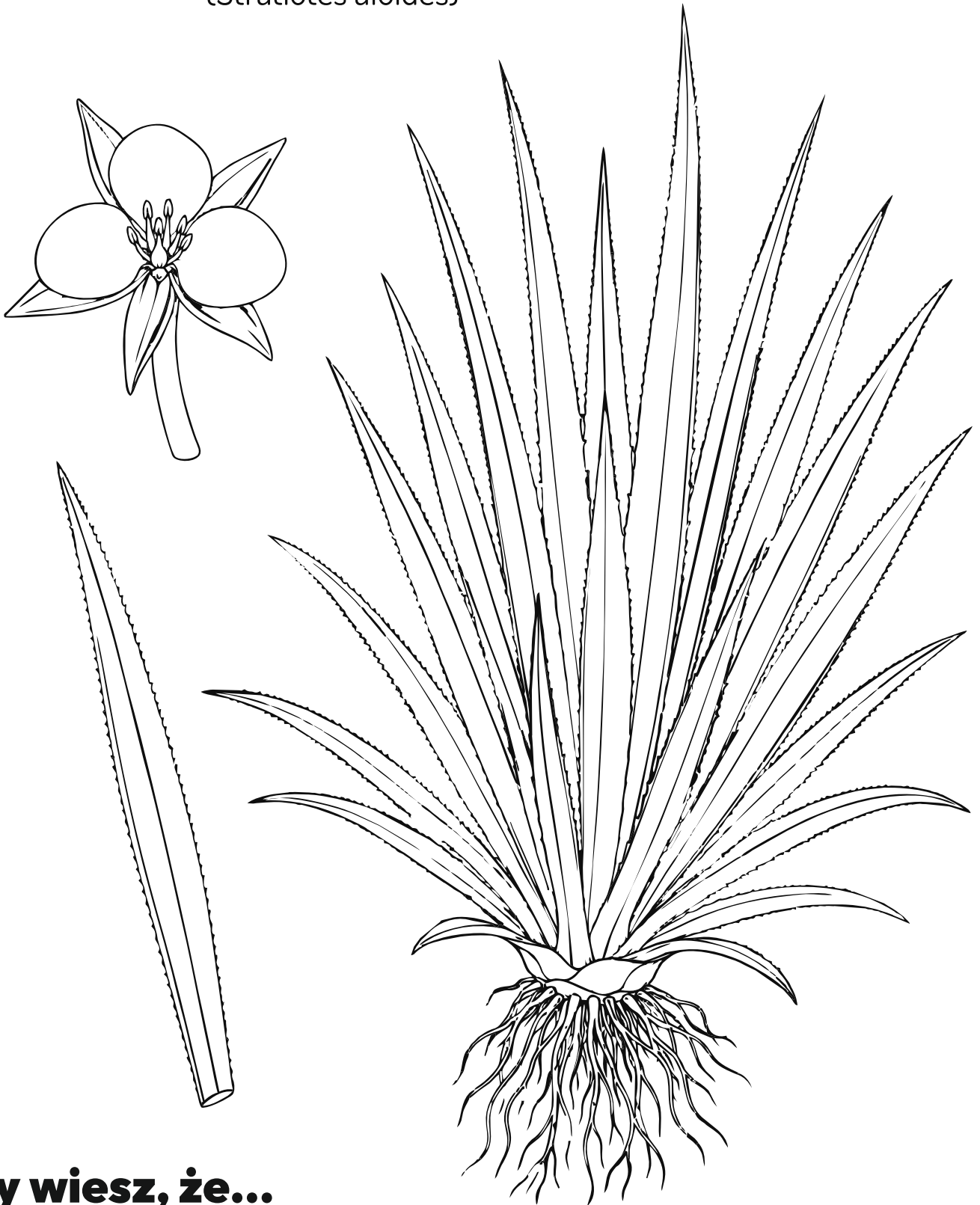


## Czy wiesz, że...

Dąb szypułkowy jest jednym z najbardziej charakterystycznych drzew Gminy Mosina. W okolicach Rogalina znajduje się jedno z największych w Europie skupisk wiekowych dębów, obejmujące ponad tysiąc okazów. Najstynniejsze z nich – Lech, Czech i Rus – rosną w parku przy pałacu w Rogalinie i osiągają obwody liczone w kilku metrach. Stare dęby tworzą środowisko życia dla wielu ptaków, grzybów i owadów, w tym chronionego kozioroga dębosza. Ich żołędzie są ważnym pokarmem dla sójek, dzików i gryzoni, a dziuple zapewniają schronienie ptakom oraz nietoperzom.

# OSOKA ALOESOWATA

(*Stratiotes aloides*)

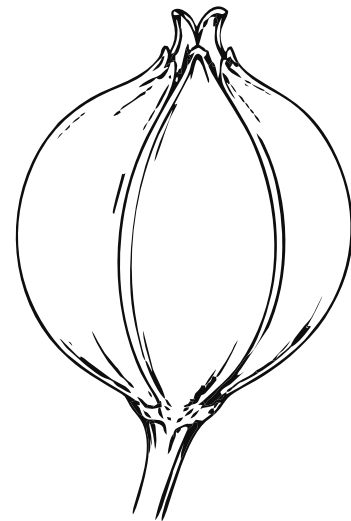


## Czy wiesz, że...

Osoka aloesowata w okolicach Mosiny występuje naturalnie przede wszystkim na obszarze Wielkopolskiego Parku Narodowego, a także licznie w starorzeczach między Rogalinem a Rogalinem. Tworzy rozety sztywnych, ostro zakończonych liści, które przypominają aloes. Ciekawostką jest jej nietypowy sposób zimowania – jesienią roślina opada na dno zbiornika, a wiosną ponownie wypływa ku powierzchni. Rozrastając się, może tworzyć zwarte, pływające skupiska będące schronieniem dla wodnych bezkręgowców. Jej obecność wskazuje na zachowanie naturalnego charakteru płytkich zbiorników i starorzeczy.

# MIECZYK DACHÓWKOWATY

[*Gladiolus imbricatus*]

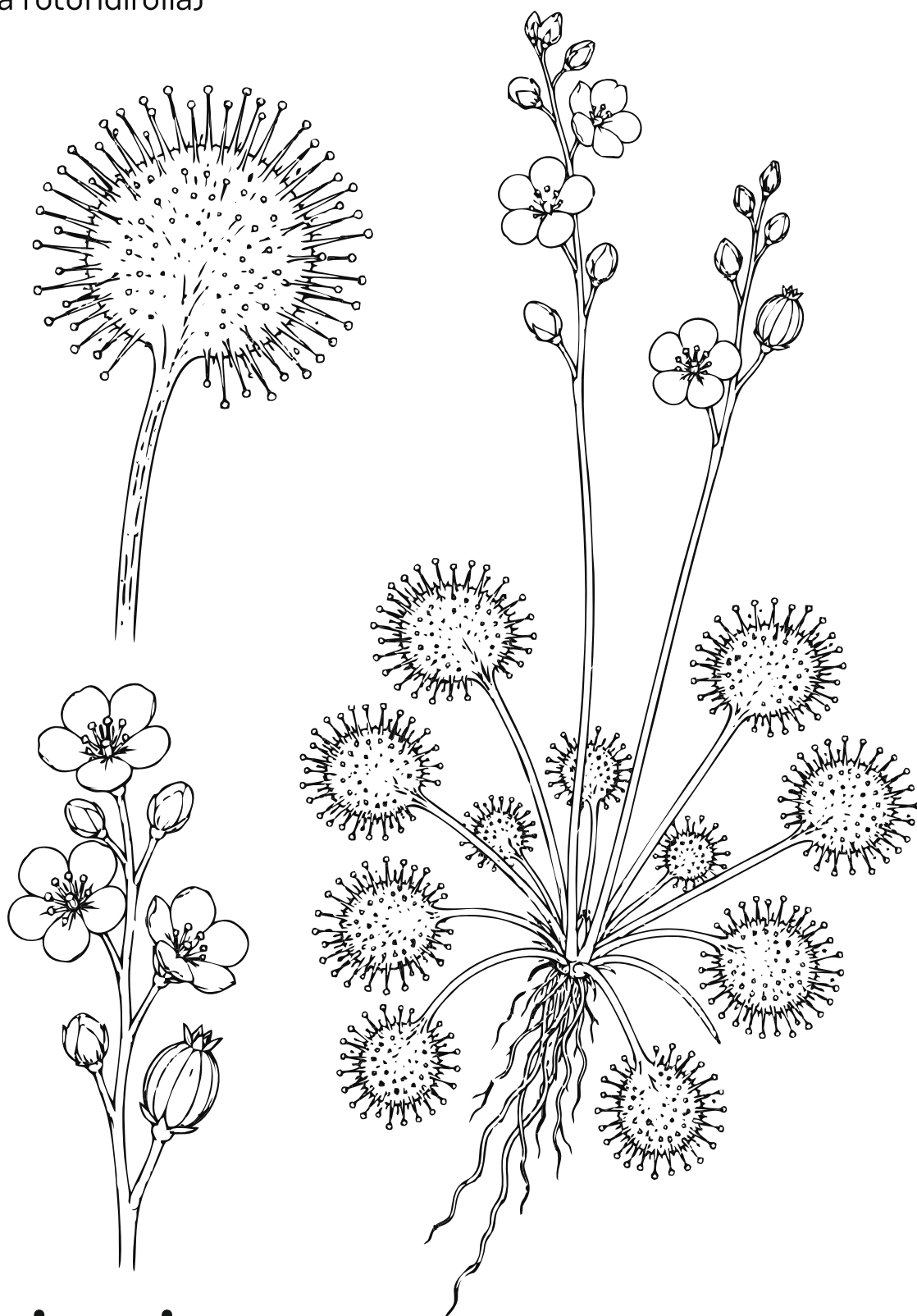


## Czy wiesz, że...

Mieczyk dachówkowaty rośnie na wilgotnych łąkach, obrzeżach lasów i w widnych zaroślach. Jego różowofioletowe kwiaty rozwijają się stopniowo w jednostronnym kwiatostanie, a ich płatki zachodzą na siebie jak dachówki – stąd nazwa gatunku. Ciekawostką jest, że roślina przetrzymuje zimę w postaci podziemnej bulwocebuli, z której każdego roku wyrasta nowy pęd. Mieczyk jest wrażliwy na osuszanie łąk, ich zaorywanie oraz zbyt wczesne koszenie. W Polsce podlega ścisłej ochronie gatunkowej i wymaga ochrony czynnej.

# ROSICZKA OKRĄGŁOLISTNA

(*Drosera rotundifolia*)



## Czy wiesz, że...

Rosiczka okrągłolistna rośnie na ubogich w składniki odżywcze torfowiskach, wśród mchów torfowców i na stale wilgotnym, kwaśnym podłożu. Niedobór azotu uzupełnia, chwytając drobne owady za pomocą lepkich włosków pokrywających okrągłe liście. Zwabiona połyskującymi kroplami ofiara przykleja się do blaszki, która powoli zagina się do środka i rozpoczyna trawienie. Kwiaty rosiczki wyrastają na wysokiej łodydze, z dala od liści pułapkowych, dzięki czemu roślina nie chwytła owadów, które ją zapylają.



# ZAWILEC GAJOWY

[*Anemone nemorosa*]



## Czy wiesz, że...

Zawilec gajowy zakwita wczesną wiosną, zanim korony drzew rozwiną liście i ograniczą dostęp światła do dna lasu. W lasach liściastych może tworzyć rozległe, białe kobierce, ponieważ rozrasta się głównie za pomocą podziemnych kłączy. Pojedynczy płat zawilców bywa w rzeczywistości jedną rośliną połączoną pod ziemią wspólnym systemem pędów. Kwiaty otwierają się w słoneczne dni, natomiast podczas deszczu i nocą zamykają się oraz pochylają. Największe połacie zawilców można podziwiać tylko przez kilka wiosennych tygodni.

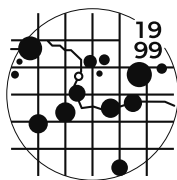
# WICIOKRZEW POMORSKI

(*Lonicera periclymenum*)



## Czy wiesz, że...

Wiciokrzew pomorski jest rodzimym pnączem rosnącym w widnych lasach, zaroślach i na ich obrzeżach. Jego długie pędy owijają się wokół gałęzi innych roślin, dzięki czemu mogą wspinać się ku światłu. Kwiaty mają wydłużone rurki i szczególnie intensywnie pachną wieczorem, wabiąc nocne motyle wyposażone w długie ssawki. W Polsce przebiega wschodnia granica naturalnego zasięgu tego gatunku w Europie. Szczególnie często występuje na Pomorzu Zachodnim. Jesienią na pędach pojawiają się czerwone owoce, które są pokarmem dla ptaków, lecz dla człowieka są trujące.



## ROGALIŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY

kraina dębów i nadwarciańskich łąk

Tam, gdzie Warta szeroko płynie przez pradolinę, rosną stare dęby szypułkowe, znak rogalińskiego krajobrazu. Część z nich ma po kilkaset lat. Wokół drzew rozciągają się łąki, starorzecza i nadrzeczne lasy. Razem tworzą wiele miejsc dla roślin o różnych potrzebach. Flora parku liczy około 730 gatunków roślin naczyniowych. Jedne wolą suchy piach i słońce, inne mokrą ziemię, cień albo brzegi wód.

Dawniej cykliczne wylewy Warty, wypas zwierząt oraz ekstensywne rolnictwo kształtowały ten bogaty i zmienny świat. Dzisiaj występujące rokrocznie susze, zmiana sposobu użytkowania gruntu oraz zabiegi regulujące stosunki wodne znacząco ograniczyły dynamikę tego miejsca.

Każda pora roku pokazuje go w innym świetle, kolorze i kształcie na nowo. Do najcenniejszych gatunków należą fiołki mokradłowy, goryczka wąskolistna, kosaciec syberyjski, kruszczyk błotny i starodub łąkowy. Część z nich jest rzadka lub zagrożona, dlatego ich stanowiska trzeba chronić. Nadwarciańska łąka nie jest pustym polem – to ogród, który tworzą woda, słońce, gleba i czas.



## NADLEŚNICTWO BABKI

warstwy leśnej zieleni

Na południowo-wschodnich obrzeżach Gminy Mosina rozciągają się lasy Nadleśnictwa Babki. Dużą część nadleśnictwa zajmują lasy mieszane świeże i bory mieszane świeże. Rosną tu przede wszystkim sosny, ale także dęby, brzozy, graby, klony i jesiony. Każdy las ma kilka pięter: wysokie korony, warstwę krzewów, zielone runo oraz mchy pokrywające ziemię i zatrzymujące w niej wilgoć.

Wiosną runo budzi się, zanim liście drzew zastąpią słońce. Kwitną wtedy zawilce, fiołki i inne leśne rośliny, które korzystają z krótkiego czasu pełnego światła. Na terenie Nadleśnictwa Babki znajdziecie 23 gatunki roślin objętych ochroną.

Wyróżniono też osiem typów leśnych i pięć typów nieleśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000. To oznacza, że ważne są nie tylko drzewa, lecz także polany, mokradła, brzegi wód i niewielkie płaty roślinności. Leśnicy obserwują ich stan, chronią stanowiska rzadkich gatunków i odnawiają las zgodnie z warunkami danego miejsca. Podczas spaceru warto spojrzeć niżej: na liście, łodygi, mchy, młode siewki i nasiona. To z nich powstaje kolejny las, a każda warstwa zieleni wykonuje w nim swoje ważne zadanie. Bez runa, krzewów i mchów las nie byłby kompletny.



## NADLEŚNICTWO KONSTANTYNOWO

tam, gdzie bory spotykają się z łąkami

Na zachodnich obrzeżach Gminy Mosina zaczynają się lasy Nadleśnictwa Konstantynowo. Ich roślinność zmienia się wraz z glebą i ilością wody. Obok borów występują tu żyzne lasy liściaste, olsy oraz łągi, które rosną na terenach wilgotnych i okresowo zalewanych przez pobliskie rzeki, strumienie i kanały.

W borach ziemię pokrywają rokitnik pospolity, gajnik lśniący i bielotka siwa.

W żyzniejszych lasach rosną między innymi lilia złotogłów, kruszczyk szerokolistny, wawrzynek wilczełyko i gnieźnik leśny. W całym nadleśnictwie wykazano 46 chronionych lub zagrożonych gatunków roślin naczyniowych oraz 26 gatunków mchów i wątrobowców.

Na łąkach można spotkać kosaćca syberyjskiego, mieczyka dachówkowatego, goryczkę wąskolistną i staroduba łąkowego. Ich obecność pokazuje, że ochrona lasu obejmuje również torfowiska, łąki, zbiorniki wodne i inne otwarte miejsca. Wszystkie razem tworzą zieloną mapę wielu bardzo różnych siedlisk Nadleśnictwa Konstantynowo. Las Nadleśnictwa Konstantynowo nie kończy się na drzewach. Tworzą go także krzewy, zioła, trawy, mchy i rośliny wodne, wspólnie budujące różnorodny, zmienny świat.

**Gmina Mosina to nie tylko punkt na mapie – to przestrzeń, w której czas płynie w rytmie przyrody. Gdzie każda roślina, każde zwierzę – nawet to najmniejsze – ma swoje znaczenie. To miejsce, gdzie człowiek nie dominuje, lecz towarzyszy. Przyroda ma tu głos – i jeśli tylko zechcemy, możemy go usłyszeć.**

Materiał zweryfikowany merytorycznie -  
konsultant: Tymoteusz Nowak,  
Specjalista ds. Przyrody i Obszarów Natura 2000  
w Wielkopolskim Parku Narodowym



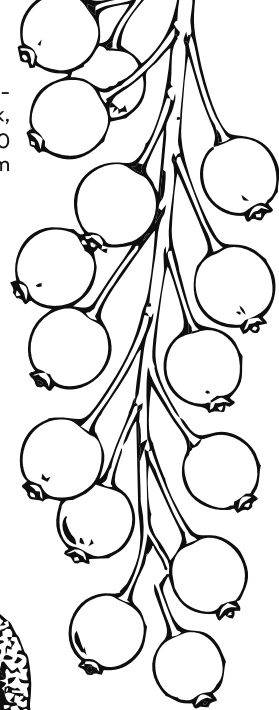
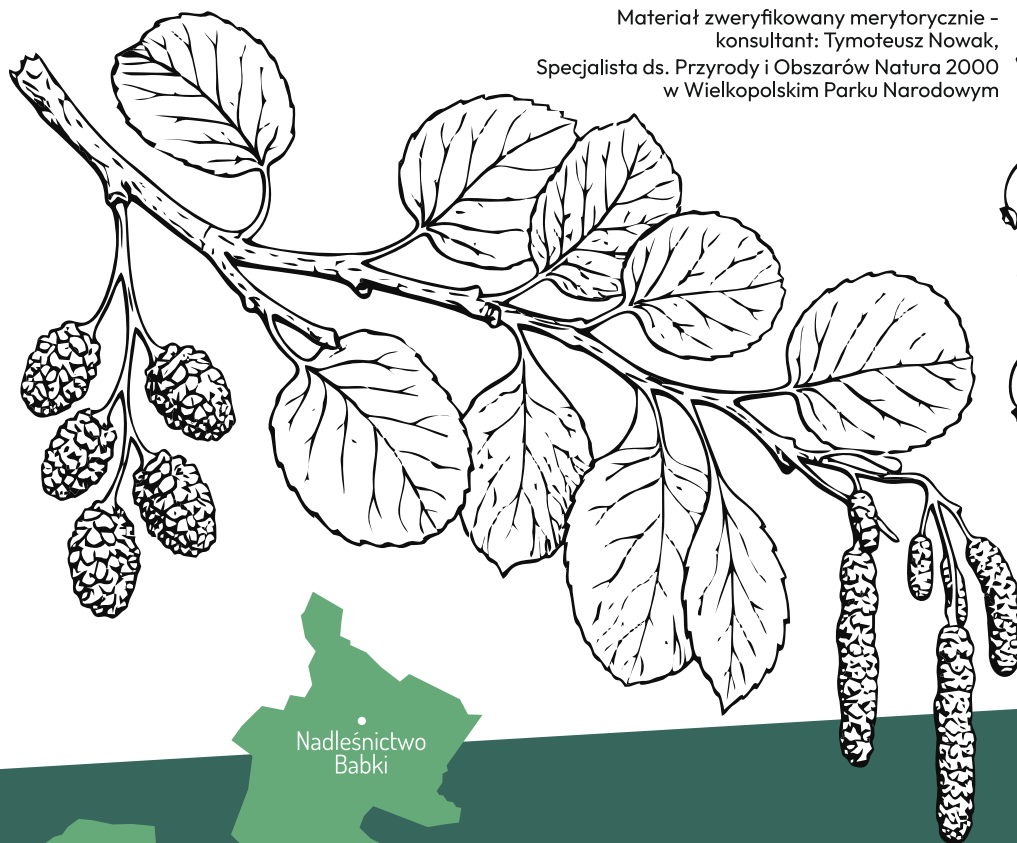
koloryzacja do druku



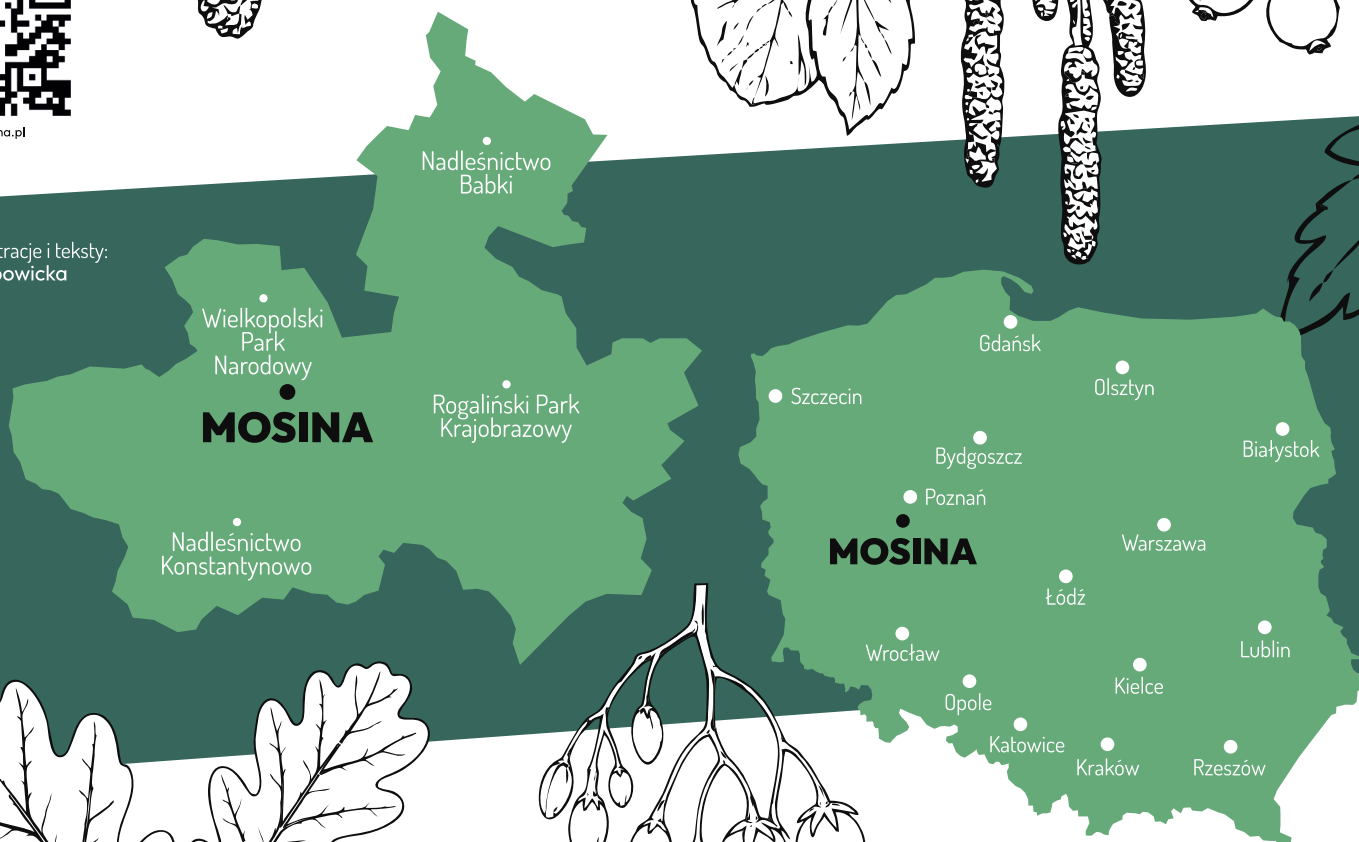
fb.com/gmina.mosina



mosina.pl



Projekt, ilustracje i teksty:  
Agata Lubowicka



Flora Gminy Mosina to niezwykle różnorodny świat. Niektóre gatunki znamy dobrze, inne łatwo przeoczyć, choć pełnią ważną rolę w przyrodzie. Warto więc przyrzeć się im bliżej i odkryć, co rośnie wokół nas.

Gmina Mosina to przestrzeń, w której przyroda ma głos – i słychać go na każdym kroku. Natura rozwija się tu we własnym rytmie, tworząc miejsce cenne przyrodniczo, różnorodne i niepowtarzalne.

Zapraszamy do odkrywania tego niezwykłego świata roślin podczas wędrówek po Gminie Mosina.

**WFOŚiGW**  
POZNAŃ

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ  
OCHRONY ŚRODOWISKA  
I GOSPODARKI WODNEJ  
W POZNANIU

Dofinansowano ze środków  
Wojewódzkiego Funduszu  
Ochrony Środowiska  
i Gospodarki Wodnej w Poznaniu

Gmina Mosina | Urząd Miejski w Mosinie  
pl. 20 Października 1, 62-050 Mosina  
tel. 61 8109 500 | mosina.pl | um@mosina.pl  
Instagram: gmina.mosina | Facebook: gminamosina